

Infrastrukturdepartementet

Remiss av förslag till nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033 (TRV 2021/79143)

På uppdrag av regeringen remitterades Trafikverkets förslag på nationell plan för transportinfrastrukturen 2022-2033 (TRV 2021/79143) den 30 november 2021 med en remisstid till den 28 februari 2022.

Värnamo kommun lämnar härmed följande yttrande

Underlag för yttrande

Regeringen har gett Trafikverket i uppdrag att upprätta ett förslag till en nationell plan för transportinfrastrukturen som är transportslagsövergripande för perioden 2022 -2033. Utgångspunkterna för innehåll och prioriteringar är de transportpolitiska målen, regeringens proposition Framtidens infrastruktur – hållbara investeringar i hela Sverige (prop.2020/21: 151) och riksdagens beslut med anledning av densamma samt regeringens direktiv. Planen beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas och planeringsramen uppgår till 799 miljarder för perioden. Medlen ska fördelas på följande åtgärder; vidmakt-hållande (drift och underhåll) av statliga vägar och järnvägar, investeringar i transportsystemet (statliga vägar, järnvägar, farleder och slussar inklusive nya stambanor), åtgärder för att minska infrastrukturens miljöpåverkan, stöd till kommuner för att främja hållbara stadsmiljöer (stadsmiljöavtal) och medel till forskning och innovation.

Bibehållen funktionalitet och kostnadsutveckling

Värnamo kommun är i huvudsak positiv till det samlade grepp man tar nu med förslaget till Nationell plan för transportinfrastrukturen och den möjlighet som planen som verktyg kan spela för att möta en växande befolkning och näringsliv och för att främja den omställning till ett mer hållbart samhälle som är påbörjad och behöver fortsätta. Vi ser att ”lagt kort ligger” och beslutade åtgärder och insatser ska genomföras i enlighet med nu gällande plan.

Vi ser dock att planen verkar baseras på osäkerheter kring finansiering och otillräckliga medel, kostnadsökningar samt att det verkar saknas utrymme för nya investeringsåtgärder som kan behövas beroende på utvecklingen. Planen ser inte ut att kunna säkerställa tillräckliga och nödvändiga medel för att upprätthålla dagens funktionalitet eller att åtgärda det eftersatta underhållet för både väg- och järnvägssystemet. Risken är att det dessutom blir sämre på sikt med både otillräckliga medel och kostnadsökningar vilket medför konsekvenser

för både kollektivtrafiken och näringslivets transporter, inte minst på de mindre statliga vägarna.

För Värnamo kommun och grannkommunerna som utgör den viktiga Gnosjöregionen med drygt 7 000 företag, är det finmaskiga vägnätet av särskild stor betydelse då en stor andel av företagen verkar i tillverkningsindustrin med god tillväxt och hög exportandel.

De tillverkande företagen ligger inte bara i centralorterna utan i flertalet mindre tätorter och landsbygd och är beroende av transporter och en god och intakt väginfrastruktur. Dessa vägar tenderar att få låg eller lägst prioritet vid prioritering av drift och underhållsinsatser och skulle således påverka framkomligheten negativt. Underhåll och vidmakthållande av befintlig infrastruktur måste vara prioriterat och extra medel behöver tillföras för detta.

Värnamo kommun ser också med oro på den generella kostnadsökning som presenteras och som läggs på olika objekt i planen och som kan riskera senareläggning eller att bli pausade. I detta sammanhang vill vi här påtala vikten av att det avstannade motorvägsbygget på E 4:an sträckan Ljungby-Toftanäs återupptas så fort som möjligt, efter det att ny entreprenör är upphandlad och att man har ambitionen att slutföra arbetet med säkerställda medel och med så minimala förseningar som möjligt.

Nya stambanor

Värnamo kommun ser mycket positivt på den satsning av nya stambanor som nu pekas ut som en angelägen och viktig investering i planen. På ett övergripande plan är det en rejäl samhällsbyggnads-satsning för framtiden som skapar möjligheter för tillväxt genom nya marknader och export samt förstörade arbetsmarknadsregioner som kan resultera i en förbättrad arbetskraftsmatchning inom flertalet olika branscher där det saknas kompetens. De nya stambanorna genererar vidare utveckling och nybyggnation längs banornas stationsorter men också deras närområden, som ibland är landsbygd. Med tuffare klimatmål och noll nettoutsläpp bidrar stambanorna också till den nödvändiga omställningen med fler miljömässigt hållbara resor, bättre tillförlitlighet i järnvägssystemet och frigjord kapacitet på befintliga banor.

Värnamo kommun ser dock att planeringen och utbyggnaden av nya stambanor ska ske skyndsamt och som ett sammanhållet system. Tidplanen behöver vara mer ambitiös än måläret 2045, för att bättre tillvara ta effekterna av ovanstående nyttor och avtalen med Sverigeförhandlingen ska hållas vilket innebär de tre stationslägena i Tranås, Jönköping och Värnamo i Jönköpings län.

En betydande anledning till att komma i gång med både lokalisering, planering och byggnation av nya stambanor ur tillväxtperspektivet är de två stora etableringar av battericellstillverkning som annonserats de senaste månaderna, den strax utanför Svenljunga och den i Göteborg. Den senare kan komma att påbörjas 2023 och stå klar för produktion under 2025. Fullt utbyggda handlar etableringarna om minst 6 000 arbetstillfällen inte minst

kopplat till produktion. De två stora etableringarna kommer att påverka hela denna region, Jönköpings län men troligtvis de nordvästra delarna runt Jönköping och de sydvästra delarna i Gnosjöområdet och Värnamo kommun i en något högre utsträckning.

Värnamo kommun anser mot bakgrund av ovanstående men även för vår fortsatta lokala samhällsplanering, att det är ytterst angeläget att påbörja lokaliseringstudier snarast och tidigare än planens angivna år 2026. Vi är i stort behov av att bringa klarhet i var banan ska gå och stationen ska placeras mer exakt. Detta för att kunna planera övrig och annan utveckling i det tänkta området som ligger i anslutning till kommunens utpekade utvecklingsstråk längs väg 27 och E 4:an, söder om och sydöst om centralorten Värnamo och som är viktiga för den fortsatta tillväxten.

Anslutande infrastruktur och trafiksäkerhetsåtgärder

Värnamo kommun ser vikten av att de delar av länet som inte får direkt anslutning till de stora investeringsprojekten, möjliggörs goda förutsättningar att ta sig till och från de största centralorterna. Detta kan bl.a. ske med goda kommunikationer på vägnäten genom att i största möjliga utsträckning återgå till 90 km/h på de vägar som tidigare haft 90 km/h.

Den hastighetsöversyn som pågår på vissa av länets vägar som innebär eller kommer att innebära sänkt hastighet måste upphöra. I stället för att sänka hastigheten bör medel avsättas för trafiksäkerhetsåtgärder som innebär antingen oförändrad eller höjd hastighet. Det är givetvis viktigt med trafiksäkerheten men närhet och restider är avgörande för en att en levande landsbygd ska vara möjlig i andra änden.

Vad som också blir nödvändigt när de nya stationernas placeringar är gjorda, är att den viktiga anslutande infrastrukturen planeras, uppgraderas och anpassas för att möjliggöra direkta och smidiga anslutningar till de nya stambanorna för att få till stånd de tänkta effekterna och nå ut till andra kommunerna och orterna i länets yttre delar.

Regionala järnvägar och nytt stationsläge vid A6/Ryhov

Värnamo kommun anser att fortsatta satsningar på de regionala järnvägarna och att de färdigställs enligt gällande tidplan är viktiga och kommer att vara till nytta för hela regionen. Förslaget om elektrifiering av Y:et är viktigt och järnvägssträckan Värnamo – Vaggeryd – Jönköping – Nässjö samt en höjd hastighet för att förbättrad restid och attraktivitet.

Vi ser dock att det behöver ytterligare satsningar på järnvägen, förutom den i plan nu lagda satsningen på nya stambanor, för att järnvägarna på allvar ska bidra till målen om en hållbar transportförsörjning och omställning till världens första fossilfria välfärdsland.

Värnamo kommun ser också att det är en nödvändighet att ett av regionens största arbetsplatsområden ansluts med nytt stationsläge vid A6/Ryhov på Jönköpingsbanan. Denna station får ett strategiskt läge, handels- och verksamhetsområde samt Länssjukhus, dit allt från Växjö, Sävsjö, Nässjö, Alvesta, Värnamo, Falköping, Skövde m.fl. framledes kan resa på så konkurrenskraftiga restider, lägre än 1,0 mot bilen, vilket skapar förutsättningar för

märkbart minskat bilåkande mellan nämnda orter och A6/Ryhov området. Stationen kommer sannolikt även bidra till att attraktiviteten ökar även för resor längre bortifrån än nämnda orter. I dess omedelbara närhet finns även Trafikverket och Jönköpings kommun lokaliserade. Även efterföljande åtgärd kring elektrifieringen är kopplad till att knyta samman regionens tågssystem till ett enat driftsslag. Detta stärker attraktiviteten och pendlingsförutsättningarna då resor med tåg kan ske i större utsträckning utan byten. Trafikverkets analyser visar på att denna investering är samhällsekonomiskt lönsam och åtgärden är därför angelägen att tas med i den nationella planen.

Värnamo kommun

Fredrik Swärdh
Strateg för tillväxt och expansion